

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ
ΕΠΙ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΑΣΧΑ

Αριθμ. Πρωτ. 221

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

* * *

Τιμιώτατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι,
Προσφιλέστατα τέκνα,

Φθάσαντες, χάριτι θείᾳ, τὴν πανσωστικὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου, δι' ἧς κατηργήθη τό κράτος τοῦ θανάτου καί ἠνεύχθησαν τῷ ἀδαμιαίῳ γένει αἱ πύλαι τοῦ Παραδείσου, ἀπευθύνομεν πᾶσιν ὑμῖν πασχαλίουσ προσρήσεις καί ἐγκάρδιον ἐόρτιον χαιρετισμόν, ἀναβοῶντες τό κοσμοχαρμόσυνον «Χριστός Ἀνέστη!».

Ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὅλας τὰς πτυχὰς τῆς, δονεῖται ἀπὸ τὴν ἀνεκκλάλητον χαράν τῆς Ἀναστάσεως. «Πεῖραν ἀναστάσεως» μαρτυροῦν οἱ ἄθλοι τῶν Ἁγίων καί τῶν Μαρτύρων τῆς πίστεως, ἡ λατρευτικὴ καί μυστηριακὴ ἐμπειρία, ἡ ἐξαγγελία τοῦ Εὐαγγελίου «ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς», ἡ εὐσέβεια καί ἡ πνευματικότης τῶν πιστῶν, ἡ θυσιαστικὴ ἀγάπη καί ἡ κατὰ Χριστόν ἀναστροφή αὐτῶν, ἡ προσδοκία ἑνὸς κόσμου, ἔνθα «ὁ θάνατος οὐκ ἔστι ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔστι ἔτι»¹.

Ἐν τῇ Ἀναστάσει καί δι' αὐτῆς, τὰ πάντα εὐρίσκονται ἐν κινήσει πρὸς τὴν τελείωσιν των ἐν τῇ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ ἐσχατολογικὴ ὁρμὴ ἔδιδε πάντοτε εἰς τὴν Ὀρθόδοξον ἐγκόσμιον μαρτυρίαν δυναμισμὸν καί προοπτικὴν. Παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου θρυλούμενα, λόγῳ τοῦ ἐσχατολογικοῦ προσανατολισμοῦ τῆς ζωῆς τῆς, ἡ Ἐκκλησία ποτέ δὲν ἐσυνθηκολόγησεν ἀπέναντι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ εἰς ὅλας τὰς μορφὰς του, δὲν ἀπώθησε τὴν πραγματικότητα τοῦ πόνου καί τοῦ θανάτου, δὲν ἠγνόησε τὴν ἀμφισημίαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ποτέ δὲν ἐθεώρησε τὸν ἀγῶνα δι' ἕνα δικαιότερον κόσμον ἀλλότριον πρὸς τὴν ἀποστολὴν τῆς.

Ἐγνώριζεν ὁμως ὅτι ὁ πόνος καί ὁ σταυρὸς δὲν εἶναι ἡ ἐσχάτη πραγματικότης. Ἡ βιωματικὴ πεμπουσία τῆς χριστιανικῆς ζωῆς εἶναι ἡ βεβαιότης ὅτι διὰ τοῦ Σταυροῦ, διὰ

---

¹ Ἀποκ. κα', 5.

τῆς «στενῆς πύλης», ὀδηγούμεθα εἰς τὴν Ἀνάστασιν. Ἡ πίστις αὐτὴ ἀποτυπῶνται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ὁ πυρὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ἡ Θεία Εὐχαριστία, συνδέεται οὐσιωδῶς μέ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὴν Ὁρθό-δοξον παράδοσιν, ὅπως τονίζει ὁ μακαριστὸς Μητροπολίτης Περγάμου Ἰωάννης, ἡ Θεία Εὐχαριστία «εἶναι γεμάτη χαρὰ καὶ φῶς», διότι «δέν ἔχει ὡς βάση τὸν Σταυρόν καὶ μία ἐξιδανίκευση τοῦ πάθους, ἀλλὰ τὴν Ἀνάστασιν ὡς ὑπέρβαση τοῦ πάθους τοῦ Σταυροῦ»². Ἡ Θεία Εὐχαριστία μᾶς μεταφέρει εἰς τὸν Γολγοθᾶν ὄχι διὰ νὰ παραμείνωμεν ἐκεῖ, ἀλλὰ διὰ νὰ ὀδηγηθῶμεν, διὰ μέσου τοῦ Σταυροῦ, εἰς τὴν ἀείφωτον δόξαν τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ὁρθόδοξος πίστις εἶναι ὑπέρβασις τῆς οὐτοπικῆς σωτηρίας «χωρὶς Σταυρόν» καὶ τοῦ ὑπαρκτικοῦ ναυαγίου τοῦ σταυροῦ «χωρὶς Ἀνάστασιν».

Ἡ μετοχὴ μας εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀφ' ἑνός ἔμπρακτος κατάργησις κάθε οὐτοπισμοῦ τῶν «εὐρυχώρων ὁδῶν» καὶ τῶν ψευδεπιγράφων παραδείσων ἀπροσκόπτου εὐδαιμονίας, ἐν ταύτῳ δὲ καὶ ὀριστικὴ ὑπέρβασις τοῦ ἀπέλπιδος ἐγκλωβισμοῦ εἰς τὴν δῆθεν ἀνυπέρβλητον ἀρνητικότητα, ἀφοῦ ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ κυοφορεῖ τὴν Ἀνάστασιν, τὴν «ἄληκτον εὐφροσύνην», τῆς «αἰωνίου δόξης τὴν ἀπόλαυσιν». Ἡ συντριβὴ τοῦ θανάτου διὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἀναφέρει τὴν ζωὴν μας εἰς τὴν θεανθρωπίνην οὐσίαν τῆς καὶ εἰς τὸν οὐράνιον προορισμὸν τῆς.

Ἐν Χριστῷ γνωρίζομεν καὶ βιοῦμεν ὅτι ὁ παρὼν βίος δέν εἶναι ὅλη ἡ ζωὴ μας, ὅτι ὁ βιολογικὸς θάνατος δέν ἀποτελεῖ τέλος καὶ ἐκμηδενισμὸν τῆς ὑπάρξεώς μας. Δέν ὀρίζουν τὰ βιολογικὰ ὅρια τῆς ζωῆς τὴν ἀλήθειάν τῆς. Ἐξ ἄλλου, ἡ αἴσθησις ὅτι ἡ ζωὴ εἶναι ἀναπότρεπτος «πορεία πρὸς τὸν θάνατον» ὀδηγεῖ εἰς ὑπαρξιακά ἀδιέξοδα, εἰς ἀπόγνωσιν καὶ μηδενισμὸν, εἰς ἀδιαφορίαν διὰ τὰ οὐσιώδη τοῦ βίου. Ἡ ἐπιστήμη, ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ πρόοδος, ἀδυνατοῦν νὰ προσφέρουν οὐσιαστικὴν λύσιν καὶ διέξοδον. Οἱ Χριστιανοὶ εἶναι οἱ «ἔχοντες ἐλπίδα»³, οἱ προσδοκῶντες τὴν ἐρχομένην Βασιλείαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς τὴν τελικὴν πραγματικότητα, ὡς πληρότητα ζωῆς καὶ γνώσεως, ὡς χαρὰν πεπληρωμένην, ὄχι μόνον διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ἀλλὰ διὰ σύμπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἄχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Αὐτὴν τὴν θέασιν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς αἰωνιότητος, τὸν ἀναστάσιμον χαρακτῆρα τῆς πίστεως, τοῦ ἠθους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ ἀδιαμφισβήτητον γεγονός ὅτι τὸ μέγα θαῦμα τῆς Ἀληθείας ἀποκαλύπτεται μόνον «τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει τὸ μυστήριον», καλοῦμεθα νὰ μαρτυρῶμεν σήμερον εἰς ἓνα πολιτισμὸν ἀπωθήσεως τοῦ Ὑπερβατικοῦ καὶ ποικίλων συρρικνώσεων τῆς πνευματικῆς ταυτότητος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως.

---

² «Ἐσχατολογία καὶ ἱστορία», *Ἔργα Α΄. Ἐκκλησιολογικὰ μελετήματα*, ἐκδ. Δόμος, Ἀθήνα 2016, σ. 498.

³ Βλ. Α΄ Θεσσ. δ', 13.

Δοξάζοντες ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς τὸν ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν καὶ ἀνατείλαντα πᾶσι τὴν αἰώνιον ζωὴν Κύριον καὶ μετέχοντες ἐν ἀγαλλιάσει τῆς «κοινῆς τῶν ὅλων πανηγύρεως», δεόμεθα τοῦ πανσθενοῦς, πανσόφου καὶ πανοικτίρμονος Ποιητοῦ καὶ Λυτρωτοῦ τοῦ παντός, ὅπως εἰρηνεύῃ τὸν κόσμον, χαρίζηται δὲ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων πάντα τὰ σωτηριώδη δωρήματα Αὐτοῦ, ἵνα ὑμνῆται καὶ εὐλογῆται τό πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπές ὄνομά Του, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν!

Φανάριον, Ἅγιον Πάσχα ,βκγ´
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Χριστὸν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ἀναγνωσθήτω ἐπ’ ἐκκλησίας κατὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἁγίου Πάσχα, μετὰ τὸ Ἱερόν Εὐαγγέλιον.